

SZERKESZTŐI JEGYZET

Az érettségien az osztály várákozáson alul szerepelt. Talán túl jól sikerültek az írásbelik, s a megnyugtatóan magas pontszámok nem készítették tanulásra a diákokat. Talán az érettségire készülés, a komoly tanulás kultúrája kopott meg. Talán az iskolai tudás becsülete csökkent. Talán az érettségi vizsga szimbolikus értéke módosult. Talán a tanár-diák szövetség lazult meg. Talán az adott osztály közösségének a belső programja volt a hibás. Talán a diákok fejében formálódó jövőkép nem volt eléggé ösztönző. Tény, hogy mindössze két kitűnő érettségi született. A dadogós fiúé és a vak lányé. Nekik magukat kellett legyőzniük, vagyis a lehető legmagasabbra tették a mércét. Négy éven át. Pontosabban tizenkét éven át, így hát az érettségien is.

(Aztán jött a másik osztály, másik világ, más értelmezések, más tanulságok.)

Különös valami volt a *Folyóiratok, magazinok éjszakája* az idei *Múzeumok éjszakája* gazdag programválasztékán belül. Az Iparművészeti Múzeum több termében magyar folyóiratok asztalai sorakoztak, nem tudom az adatokat, talán száznál is több. Szakfolyóiratok, irodalmi, művészeti, kulturális lapok sokasága. (Koren Zsolt, a múzeum munkatársa szervezte meg ezt a nagy seregszemlét.) Lapunk is jelen volt OFI-s laptársaival, az *Educatio*val, a *Könyv és Neveléssel* és az *Új Közneveléssel* együtt.

A hangulat kicsit olyan volt, mint egy igazi vásárban, sok százan megfordultak a szellemi piacon. Érdemes volt, hiszen a lapok többsége csak a friss számért kért pénzt, vagy olykor még azért sem. Lehetett tehát kosárra való olvasnivalóval hazatérni. Ismerkedni, beszélgetni, találkozni. Sőt, a folyóiratok bemutatkozására is lehetőség

nyílt, minden lap kapott negyedórát-félórát, igényei szerint. Négy helyszínen folyamatosan és párhuzamosan zajlottak a szerkesztőségek jelenetei. Többnyire beszélgetések, de volt kis koncerttől karate-bemutatóig sokféle változat. (Mi szerkesztőtársunk, Veszprémi Attila filmje segítségével próbáltunk – lapunk szövegmozaikjai és egy iskolafilm sajátos képsorai összeillesztésével – egy cseppnyi számvetést készíteni az elmúlt pedagógiai negyedszázadról. A tudás kissé keserű gyümölcsét megtűzdelve a remény, az értelmezés apró kis szögeivel.)

Nagyon tetszett, hogy mindenfélék voltunk, elkényeztetett vagy éppen éhkoppon tartott lapok, személyesek és közösségiek, vállalkozások és intézmények termékei, egymással párbeszédet nem folytatók, határon túliak is, felvidékiek, délvidékiek, erdélyiek. De fájlaltam, hogy amilyen sokan voltunk, legalább ugyanolyan sokan hiányoztak. Kozma Tamás jegyezte meg, én aztán meghökkenstem, nekem mennyire nem tűnt fel, hogy vidéki lapjaink hiányoztak. Mintha összebeszéltek volna.

Ennek a nagy bemutatkozásnak különös ízt adott, hogy a 2000 szerkesztői, Szilágyi Ákos és Margócsy István a folyóirat-kultúra alkonyáról beszélgettek a pódiumon, illetve onnan lejöve, közelebb húzódva azon kevesekhez, akik hallgatták őket. Mert minél elragadóbb volt a folyóirat-utca pezsgése, annál fájdalmasabb a bemutatkozások iránti csekély érdeklődés, vagyis hogy itt egy nagy lehetőség a nagy beszélgetésekre maradt kihasználatlanul, mintha igazán senki nem vette volna komolyan magát, annyira biztosan nem, hogy figyelt volna a többiekre. S a kedves látogatók is csak nézelődtek és nem érdeklődtek,

pedig míg ma már a főzés is attrakció, a szellemi konyhák, műhelyek, úgy látszik, már nem azok. Persze az is lehet, hogy a nagy beszélgetések kora lejárt. (Igaz, ilyenkor mindig újra indul az időszámítás.) Nem tudom, most hol tartunk éppen. Mindenesre az olvasáskultúrának vége, mondják Szilágyiék, egy másik, ismeretlen világ küszöbén vagyunk, a „magaskultúra” törvénytábláinak sincs tisztelete, a negyedszázaddal ezelőtti nagy szabadsághaj is

inkább légszomjba fordult, a példányszámok az egykoriaknak csak töredékei. (A miénk is.) A kétszáz éves magyar folyóirat-kultúra alkonyi időket él. Így lehet, de hát mit mondhat egy szerkesztő, akinek ez a pillanat adatott. (Alakítsa, formálja, színezzé felejthetetlenné.)

2015. június 23.

Takács Géza

*Fráter György Általános
Iskola, Gyergyóremete
Tantestületi kirándulás*

*Népviseletbe öltözött diákok
egy hagyományőrző rendezvényen*

A *Tanulmányok* rovatba érkező írásokat lektoráltatjuk. A közlési feltételekre és a publikációs stílusra vonatkozó útmutatás, valamint a bírálati adatlap a lektorálás szempontjaival elérhető a honlapunkon: <https://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle>

élet és iskola, élet-iskola, életiskola, iskola és élet, iskola-élet, iskolaélet

[Az alábbi jelenet regénybeli elbeszélője egy erdélyi magyar nő, aki a harmincas évek végén egy konstancai középiskola diákja volt.]

„Egyik vasárnap úgy éreztem, hogy magamban a katolikus templomba kell mennem. Tömve volt a templom. A pap románul prédikált, de talán egyetlen román ember sem volt a misén, az imádkozók nagy része örmény s egyéb katolikus. A szent énekek is románul zengtek. Mindenki énekelt, hangosan, szívből. Én dermedten álltam, és nem tudtam bekapcsolódni a szárnyaló éneklő imába. A dallamot ismertem ugyan, magyaron kívül még latinul is a legtöbbször, sőt németül is, de románul egyiket sem. Elképedve néztem a mellettem álló fiatalemberre, akinek hatalmasan, egyedül szállóan dörgött a hangja, mert ő nem románul énekelt, hanem – hamarosan megértettem – örményül. Visszanézett némaságomra, bátorított tekintetével, s valósággal parancsolt. És én elkezdtem magyarul énekelni, egyre hangosabban én is. Ő nekem énekelt örményül, én őneki magyarul. A lelkemben valóságos katarzist éreztem.”

(Részlet Cseres Tibor: *Őseink földje, Erdély* című regényéből)

